

Komentar in karta: 1/5

SLA V005(č) 'barva las – rjava'

Jožica Škofic

1. Gradivo

Za pomen 'rjava (barva las)', knj. *rjava* (*á*), je najpogostejši in zemljepisno najbolj razširjen leksem *rjav-* z enkratno izpeljanko *rjavkast-* in z besedno zvezo oz. zloženko *temno rjav-/temnorjav-*; leksem *temen* se v tem pomenu lahko pojavlja samostojno ali kot dvojnica. Pogosta leksema sta tudi *kostanjev* (ki v T240 pomeni tako 'rjave' kot 'plave' lase, v T280 pa so to temnejši lasje, medtem ko so svetlejši *rjavi*, v T188 ima ta leksem oznako novejše ob starejšem leksemu *rjav-*) in *kostanjast* z enkratnico *kastanja*, posamično se pojavljajo še leksemi *maron*, *kofetast-*, *brnast-*, *rdeč-*, *smedž-*.

2. Morfološka analiza

rjav- < **r̥d̥-av-ʔ* 'rjav' ← **r̥d̥-a* < **r̥d̥-j-a* 'rja' : **r̥d̥-ě-ti* 'rdeti'

rjavkast- < **r̥d̥-av-ʔk-ast-ʔ*

temno rjav-/temnorjav- < **t̥m-ʔn-o r̥d̥-av-ʔ* ← **t̥m-ʔn-ʔ* 'temen'
(← **t̥m-a* 'tema') + **r̥d̥-av-ʔ* 'rjav'

rdeč- < **r̥d̥-ǵ-ʔ* tož. ed. m 'rdeč' ← **r̥d̥-ě-ti* 'rdeti'

temn- < **t̥m-ʔn-ʔ* ← **t̥m-a* 'tema'

kostanjev- < *(*kostañ*)-*ev-ʔ* ← *(*kostañ*)-*ʔ* 'kostanj' (← it. *castagno* 'kostanjevo drevo', *castagna* 'kostanjev plod')

kostanjast- < *(*kostañ*)-*ast-ʔ* ← *(*kostañ*)-*ʔ* ← it. *castagno*, *castagna*

kastanja < *(*kastaña*)-*∅* ← it. *castagna*

brnast- < **br̥n-ast-ʔ* ← **br̥n-a* 'blato, prst, ilovica, zemlja' ali < *(*barn*)-*ast-ʔ* ← madž. *barna* 'rjav' (za tvorbo prim. *kastanjast* ← it. *castagno*, *castagna*)

maron < *(*maron*)-*∅* ← furl. (*colôr*) *maron*, it. (*color*) *marrone* 'kostanjev, rjav'

kofetast- < *(*kof*)-*ǵt-ast-ʔ* ← *(*kof*)-*ǵ*, rod. ed. *(*kof*)-*ǵt-a* ← nem. *Kaffee* 'kava'

smedž- < *(*smež*)-*ʔ* ← hrv. *smeđ* 'rjav'

blont/blond < *(*blont/blond*)-*∅* ← nem. *blond* 'plavolas'

brunet < *(*brunet*)-*∅* ← nem. *brünett* 'rjavolas'

brun- < *(*brun*)-*ʔ* ← it. *bruno* 'temen, rjav'

bravmast- < *(*bravm*)-*ast-ʔ* ← nem. *braun* 'rjav' s progresivno asimilacijo **ʔn* ≥ *ʔm*

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *blont* v T188, *bravmast-* v T410, *brunet* v T030 in *brun-* v T060.

Kot enkratnica z *rjav-* je kartiran leksem *rjavkast-* v T202.